

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВЛОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ
ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА В. В. СТАШИСА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України протокол № 6 від 09 вересня 2020 р.
Директор

Владислава БАТИРГАРЕЄВА

СИЛАБУС

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

ВИКЛАДАЧІ	
<i>Шило Ольга Георгіївна</i> , головний науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судустрою НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, член–кореспондент НАПрН України	
Контактний телефон	+38 057 715-62-08 (роб.)
E-mail	o-shilo@ukr.net
<i>Глинська Наталія Валеріївна</i> , завідувачка відділом дослідження проблем кримінального процесу та судустрою НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник	
Контактний телефон	+38 057 715-62-08 (роб.)
E-mail	nataglynska@gmail.com
<i>Клепка Дар'я Ігорівна</i> , науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судустрою НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, кандидат юридичних наук	
Контактний телефон	+38 057 715-62-08 (роб.)
E-mail	klepka.daria@ukr.net

<i>Марочкін Олексій Іванович</i> , старший науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу та судоустрою НДІ ВПЗ імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України, кандидат юридичних наук	
Контактний телефон	+38 057 715-62-08 (роб.)
E-mail	a.marochkin84@gmail.com
Назва освітньо-професійної програми	Право
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	08 Право, 081 Право
Статус дисципліни	Дисципліна вибіркової компоненти циклу дисциплін вільного вибору аспіранта, викладається на II курсі, у 3-4 семестрах, обсягом 4 кредити
МОВА ВИКЛАДАННЯ	Українська
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	<p>Консультації навчальної дисципліни відбуваються:</p> <p><i>аудиторні консультації</i> – аудиторія № 604 згідно з графіком консультацій;</p> <p><i>онлайн консультації</i> – через Zoom за попередньою домовленістю з викладачем. Для погодження часу онлайн консультацій необхідно звертатись до Глинської Н.В. електронним листом на e-mail: nataglynska@gmail.com або телефоном за номером +38 057 715-62-08.</p> <p>Пропуск занять:</p> <p>для відпрацювання пропущених занять, узгодження виду відпрацювання та ін. питань слід звернутись до Глинської Н. В. на електронну пошту nataglynska@gmail.com або зателефонувати за номером +38 057 715-62-08</p>
ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ	<p>Прослуховуючи цей курс, здобувачі погоджуються виконувати вимоги принципів академічної доброчесності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розв'язувати всі завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб; - надавати для оцінювання лише результати власної роботи; - не вдаватися до кроків, що можуть у нечесний спосіб покращити власні результати навчання чи погіршити/покращити результати інших здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії; - ні в який спосіб не публікувати відповіді на питання, що ставляться в рамках навчальної дисципліни для оцінювання знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.
МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	Отримання наукових знань основних теоретико-прикладних проблем кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності та шляхів їх подолання, формування компетентностей,

	пов'язаних зі створенням нових ідей та розв'язанням комплексних проблем у науковій та практичній юридичній діяльності
ФОРМАТ КУРСУ	Форма навчання – денна (очна) / заочна
ФОРМИ І ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	Види навчальних занять: лекції, семінарські, індивідуальна робота, консультації, елементи дистанційного навчання, проміжний та підсумковий контроль
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА	<ul style="list-style-type: none"> – вивчення нормативних документів, рекомендованих основних і додаткових літературних джерел, ознайомлення з публікаціями у ЗМІ і мережі Інтернет за темами навчальної дисципліни; – участь у наукових заходах, тематикою яких є, зокрема, проблеми кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності; – підготовка наукових доповідей та їх презентація з проблемних питань навчального курсу; – написання наукових есе, рефератів, наукових оглядів, контрольних робіт, статей та тез наукових доповідей з окремих кримінальних процесуальних проблем; – узагальнення юридичної практики, необхідної для аналізу і розв'язання наукознавчих проблем; – інші форми індивідуальної роботи за узгодженням з викладачем.
ФОРМИ КОНТРОЛЮ	Проміжний контроль – у формі заліку, підсумковий контроль – у формі екзамену.
ПЕРЕКВІЗИТИ	Для вивчення курсу аспіранти потребують базових знань з кримінального процесу та основ оперативно-розшукової діяльності
НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ	Мультимедійне обладнання, комп'ютерне забезпечення з виходом в мережу Інтернет
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	<p>За результатами освоєння навчальної дисципліни повинен продемонструвати такі <i>результати навчання</i></p> <p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – показати обізнаність про поширені в юридичній науці ідеї, доктрини, принципи кримінального провадження та сучасні методологічні установки у царині наукових досліджень проблем кримінального процесу; – визначати напрями і результати наукових досліджень провідних вітчизняних наукових шкіл кримінального процесу; – демонструвати знання європейських стандартів у галузі кримінального процесу; – описати основи емпіричних досліджень в царині науки кримінального процесу.

	<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здійснювати аналіз практичних проблем реалізації норм кримінального процесуального права і формулювати наукові висновки щодо вирішення цих проблем; – на підставі результатів аналізу кримінального процесуального законодавства виявляти і формулювати тенденції його розвитку; – раціонально використовувати інформаційні ресурси з метою здійснення узагальнення судової практики; – оцінювати норми кримінального процесуального законодавства та правозастосовну практику з точки зору відповідності європейським стандартам; – аналізувати практику Верховного Суду як вищого судового органу, відповідального за забезпечення єдності судової практики та подоланням, пов'язаних із цим проблем. 	
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ		
Змістовний блок I:		
Специфіка побудови кримінального процесу та його джерельна основа		
Лекція	ТЕМА № 1. Структурно-функціональна побудова сучасного кримінального процесу	4
Семінарське заняття 1	Структурно-функціональна побудова сучасного кримінального процесу	2
Лекція	ТЕМА № 2. Система джерел кримінального процесуального права та кримінального процесуального законодавства	4
Семінарське заняття 2	Система джерел кримінального процесуального права та кримінального процесуального законодавства	2
Змістовний блок II:		
Проблемні питання здійснення досудового розслідування		
Лекція	ТЕМА № 3. Актуальні питання доказування в кримінальному процесі	4
Семінарське заняття 3	Актуальні питання доказування в кримінальному процесі	2
Лекція	ТЕМА № 4. Проблемні питання здійснення досудового розслідування у формі дізнання	4
Семінарське заняття 4	Проблемні питання здійснення досудового розслідування у формі дізнання	2
Лекція	ТЕМА № 5. Теоретико-правові засади судового контролю під час досудового розслідування у кримінальному провадженні	2
Семінарське заняття 5	Теоретико-правові засади судового контролю під час досудового розслідування у кримінальному провадженні	2
Змістовний блок III:		
Актуальні питання правозастосовної діяльності в царині кримінального судочинства		
Лекція	ТЕМА № 6. Теорія та практика прийняття кримінальних процесуальних рішень	4
Семінарське заняття 6-7	Теорія та практика прийняття кримінальних процесуальних рішень	4

Лекція	ТЕМА № 7. Актуальні питання забезпечення єдності судової практики		2
Семінарське заняття 8	Забезпечення єдності судової практики		2
УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
Форми освітнього процесу, які передбачають оцінювання здобувача		2-й семестр	3-й семестр
<i>Аудиторна робота</i>		15	15
<i>Індивідуальні завдання</i>		20	
<i>Контрольні заходи</i>	Проміжний контроль у формі семестрового заліку	зарах/незарах	-
	Підсумковий контроль у формі екзамену	-	50
Разом:			100
ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Види занять	Кількість балів відповідно до виду заняття (за один вид заняття)	Критерії оцінювання	
<i>Семінарські заняття під час аудиторної роботи</i>	5	відмінний рівень засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки	
	4	добре засвоєння матеріалу з теми, але є не значні помилки	
	3	задовільний рівень засвоєння матеріалу з теми, суттєві і у значній кількості помилки	
	2	поганий рівень засвоєння матеріалу з теми, значна кількість недоліків	
	1	мінімальний рівень засвоєння матеріалу з теми, але достатній для оцінювання	
	0	поверхневий рівень засвоєння матеріалу з теми, велика кількість помилок	
<i>Індивідуальні завдання</i>	9-10	глибоке знання проблем, пов'язаних із темою завдання (дослідження), вільне володіння матеріалом, вміння самостійно і творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні висновки	
	7-8	в роботі розкрито основні положення теми завдання (дослідження), але є деякі неточності у викладеному матеріалі, теоретичні поняття недостатньо підтверджені фактичними даними	
	5-6	основні положення теми завдання (дослідження) розкрито, але деякі питання висвітлено не в повному обсязі та не має підтвердження теоретичних понять	

		фактичними даними, відсутній творчий підхід до дослідження
	3-4	основні положення теми завдання (дослідження) висвітлено поверхнево, з великою кількістю суттєвих помилок, відсутні самостійні висновки
	1-2	основні положення теми завдання (дослідження) висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, взагалі відсутні висновки, вбачається доволі слабе знання предмета дослідження
	0	основні положення теми завдання (дослідження) висвітлено поверхнево, вбачається відсутність самостійності дослідження
<i>Контрольні заходи:</i>		
- проміжний контроль у формі семестрового заліку	зарах	теоретичний матеріал засвоєно на рівні, достатньому для самостійних висновків
	незарах	теоретичний матеріал не засвоєно взагалі, відсутність уявлення про предмет навчальної дисципліни
- підсумковий контроль у формі екзамену	50	- всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни; - здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у науково-дослідній роботі
	40	- достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей; - здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для науково-дослідної роботи
	30	- знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для науково-дослідної роботи; - помилки у відповіді на екзамені за наявності уявлення про шляхи їх самостійного усунення
	20	- знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для науково-дослідної роботи; - помилки у відповіді на екзамені при відсутності уявлення про шляхи їх самостійного усунення
	10	- прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни; - помилки та суттєві неточності у відповіді на екзамені
	0	- відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни; - відсутність очікуваних результатів навчання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Інституті	Рівень компетентності
А	<p>ВІДМІННО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії має всебічні знання в межах вимог навчальної програми, уміє формулювати висновки на основі отриманих знань, обґрунтовувати свою світоглядну та громадську позицію. Володіє методологією наукового пізнання, творчої діяльності, уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань.</p>	5	90-100	Високий
В	<p>ДУЖЕ ДОБРЕ. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії добре володіє вивченим матеріалом з дисципліни в межах вимог навчальної програми, намагається формулювати світоглядні та методологічні висновки на основі отриманих знань, обґрунтувати свою світоглядну та громадську позицію. Володіє методологією наукового пізнання, уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань. Водночас відповідь має певні неточності.</p>	4	80-89	Достатній
С	<p>ДОБРЕ. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії виявляє знання в межах вимог навчальної програми. Робить спроби формулювати світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань. Уміє застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за зразком. Водночас відповідь є недостатньо осмисленою, має помилки і неточності.</p>		70-79	

D	ЗАДОВІЛЬНО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії відтворює частину навчального матеріалу і виявляє здатність формулювати висновки на основі отриманих знань та застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за допомогою викладача. Відповідь має суттєві помилки.	3	65-69	Середній
E	ДОСТАТНЬО. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, відтворює значну його частину на репродуктивному рівні. Відповідь має суттєві помилки.		60-64	
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО (з можливістю повторного складання семестрового контролю). Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії відтворює незначну частину навчального матеріалу виявляє слабку здатність формулювати висновки на основі отриманих знань та застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань за допомогою викладача. Відповідь має суттєві помилки та прогалини.	2	35-59	Низький
F	НЕЗАДОВІЛЬНО (з повторним обов'язковим вивченням залікового кредиту). Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. Відповідь має суттєві помилки та прогалини.		34 і менше	

<p>Орієнтовний перелік питань до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «кримінальний процес» та його елементи. 3. Завдання кримінального провадження. 4. Типи кримінального процесу. 5. Поняття і значення кримінальної процесуальної форми. 6. Доктринальні підходи до визначення системи кримінального процесу 6. Системно-структурну побудову кримінального провадження. 7. Кримінальні процесуальні гарантії та їх система. 9. Парадигма сучасної науки кримінального процесу, її методологічне значення. Об'єкт, предмет та методи кримінальної процесуальної науки. 10. Загальна характеристика кримінальних процесуальних функцій та їх системи. 11. Співвідношення понять «джерело кримінального процесуального права» та «джерело кримінального процесуального законодавства». 12. Доктринальні критерії класифікації джерел кримінального процесуального права. 13. Роль Конституції України в системі джерел кримінального процесуального права. Значення рішень Конституційного Суду України для регламентації кримінального провадження. 14. Роль норм міжнародного права в регулюванні кримінальних процесуальних правовідносин. Рішення Європейського суду з прав людини як регулятор кримінальних процесуальних відносин. 15. КПК України як основне джерело кримінального процесуального права. 16. Систему кримінального процесуального законодавства України. 17. Значення судової практики у системі джерел кримінального процесуального права. 18. Роль постанов Верховного Суду у регулюванні кримінальних процесуальних правовідносин. 19. Міжнародно-правові стандарти щодо особливих (спеціальних) методів розслідування. 20. Конституційно-правові засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій за законодавством України. 21. Позиції Верховного Суду щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій. 22. Критеріями відмежування провокація вчинення злочину від негласної діяльності з його контролю у кримінальному провадженні. 23. Форми використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні. 24. Особливості використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні. 25. Правові наслідки порушення встановленого порядку проведення негласних слідчих (розшукових) дій. 26. Проблемні питання ознайомлення сторони захисту з результатами проведення негласних слідчих (розшукових) дій. 27. Застосування доктрини «плодів отруєного дерева» під час використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій. 28. Форми здійснення досудового розслідування. 29. Строки здійснення досудового розслідування у формі дізнання та особливості їх продовження. 30. Особливості застосування заходів забезпечення та запобіжних заходів під час здійснення досудового розслідування у формі дізнання. 31. Загальна характеристика процесуальні джерел доказів у кримінальних
--	--

провадженнях про кримінальні проступки.

32. Особливості повідомлення про підозру у вчиненні кримінального проступку.

33. Особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування у формі дізнання.

34. Закінчення досудового розслідування у формі дізнання.

35. Сутність і значення судового контролю під час досудового розслідування у кримінальному провадженні.

36. Процесуальний порядок розгляду клопотання про застосування приводу.

37. Процедура розгляду слідчим суддею клопотання про застосування грошового стягнення.

38. Процесуальний порядок розгляду слідчим суддею клопотання про відсторонення від посади.

39. Процедура розгляду слідчим суддею клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.

40. Особливості розгляду слідчим суддею клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів.

41. Процедура розгляду клопотання про арешт майна. Скасування слідчим суддею арешту майна

42. Процедура розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу.

43. Особливості мотивування клопотання слідчого, прокурора ухвали слідчого судді про продовження строку тримання під вартою.

44. Особливості допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування у судовому засіданні.

45. Процедура розгляду клопотання про огляд, обшук житла чи іншого володіння особи.

46. Процесуальний порядок розгляду клопотання про проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

47. Розгляд скарг слідчим суддею на рішення, дії чи бездіяльність органів досудового розслідування, прокурора під час досудового розслідування.

48. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.

49. Сутність кримінальних процесуальних рішень та їх основні критерії класифікації в науці.

50. Поняття форми та змісту кримінальних процесуальних рішень.

51. Стандарти якості кримінальних процесуальних рішень та їх критерії.

52. Принципи вирішення нормативних колізій та застосування аналогії в кримінальному провадженні.

53. Предмет та межі обґрунтування кримінальних процесуальних рішень.

54. Справедливість кримінальних процесуальних рішень та критерії цього стандарту у світлі практик Європейського суду з прав людини.

55. Основні підходи до вирішення проблеми застосування справедливості всупереч закону (практика «contra legem sed secundum ius»).

54. Критерії неупередженості та безсторонності особи, що приймає кримінальні процесуальні рішення, за практикою Європейського суду з прав людини.

55. Розумність кримінальних процесуальних рішень.

56. Основні критерії оцінки співмірності обмежень прав людини, що допускаються в сфері кримінального процесу відповідно до сучасної практики Європейського суду з прав людини.

	<p>57. Критерії своєчасності кримінальних процесуальних рішень.</p> <p>58. Поняття єдності та сталості судової практики.</p> <p>59. Основні аспекти соціального та правового значення єдності судової практики.</p> <p>60. Світові підходи до забезпечення єдності судової практики .</p> <p>61. Національні засоби забезпечення судової практики Розбіжність судових рішень: природа та допустимі межі.</p> <p>62. Загальна характеристика стандартів якості кримінального процесуального закону.</p> <p>63. Роль Верховного суду у забезпеченні єдності судової практики.</p> <p>64. Ієрархія рішень Верховного Суду відповідно до діючої нормативної регламентації</p> <p>65. Рівень обов'язковості правових позицій Верховного Суду для судів нижчої інстанції з точки зору діючої нормативної регламентації.</p> <p>66. Межі допустимої різності судових рішень з аналогічних правових питань.</p>
<p>Рекомендована література (основна, допоміжна)</p>	<p style="text-align: center;">Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трофименко В.М. Теоретичні та правові основи диференціації процесуальної форми у кримінальному судочинстві: монографія. Харків: Оберіг, 2016. 304 с. 2. Глов'юк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р. Одеса: Юридична література, 2015. 712 с. 3. Шило А.В. Використання у кримінальному провадженні відомостей, отриманих у результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Дис. ... к.ю.н. Харків. 2019. 4. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею: монографія. Львів: Вид-во ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с. 5. Марочкін, О. І. Мотивування процесуальних рішень слідчого: монографія. Київ: Національна академія прокуратури України, 2015. 214 с. <p style="text-align: center;">Допоміжна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лейба О.А. Дефекти кримінального процесуального законодавства та засоби їх подолання: монографія. Харків: Юрайт, 2018. 216 с. 2. Глинська Н.В., Клепка Д.І. Оскарження повідомлення про підозру під час досудового розслідування. Вісник кримінального судочинства. 2019. № 4. С. 7–32. 3. Вапнярчук В. В. Теорія та практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків: Юрайт, 2017. 408 с. 4. Глинська Н.В. Законність кримінальних процесуальних рішень (змістовий аспект). <i>Слово Національної школи суддів</i>. 2016. № 2 (15). С.129–138. 5. Деменчук М.О. Механізми забезпечення єдності судової практики Верховним Судом. <i>Юридичний вісник</i>. 2020. № 1. С 66–70.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Постанова Великої палати Верховного Суду № 755/10947/17 від 30 січня 2019 року. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79834955>
2. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду № 130/1001/17 від 13 лютого 2019 року. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79957847>.
3. Рішення ЄСПЛ у справі «Олександр Волков проти України» № 21722/11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_947
4. Рішення ЄСПЛ у справі Справа «Серков проти України» № 39766/05. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-105536>.
5. Постанова Великої палати Верховного Суду від 04.06.2018 справа № 638/11484/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74506027>